

Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 25 września 2020 roku

I. Przedmiot postępowania.

Powódka (...) spółka akcyjna we W. domagała się od pozwanej Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W. kwoty 3639,20 zł tytułem pozostałej części odszkodowania za naprawę pojazdu uszkodzonego w wyniku kolizji drogowej.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwana domagała się oddalenia powództwa w całości, twierdząc że wypłacona już kwota stanowi pełne naprawienie szkody.

II. Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji.

Wyrokiem z 16 lipca 2019 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 648,38 zł, uwzględniając ten sposób powództwo w części, i orzekł o kosztach procesu.

Ustalono, że 24 czerwca 2018 roku doszło do kolizji drogowej, w której samochód V. o nr rej. (...), stanowiący własność R. i M. K. został uszkodzony przez sprawcę ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...) spółce akcyjnej. 11 lipca 2018 roku pozwana przyznała odszkodowanie w wysokości 6.548,21 zł brutto, przy uwzględnieniu stawki za roboczogodzinę 55 zł i cen najtańszych dostępnych zamienników. 23 lipca 2018 roku poszkodowani zawarli z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w O. umowę, na podstawie której odpłatnie zbyli na rzecz spółki wszelkie wierzytelności, jakie im przysługiwały z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych od ubezpieczyciela. 24 lipca 2018 roku spółka (...) zawarła z powodem odpłatną umowę przelewu wierzytelności, na podstawie której zbyła wszelkie wierzytelności, jakie przysługiwały jej z wymienionego tytułu. Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością we W. sporządziła 22 sierpnia 2018 roku, na zlecenie powoda, kalkulację naprawy uszkodzonego pojazdu, w której koszty naprawy zostały ustalone na kwotę 15.221,56 zł wystawiając powodowi fakturę na kwotę 307,50 zł. Pismem z 24 września 2018 roku powódka wezwała pozwaną do dopłaty odszkodowania w kwocie 8.673,35 zł wraz z kosztami prywatnej kalkulacji. 15 października 2018 roku ubezpieczyciel przyznał dodatkowe odszkodowanie w wysokości 5.341,65 zł, przy zastosowaniu najtańszych dostępnych części zamiennych.

Opierając się na pisemnej opinii biegłego sądowego W. S. Sąd pierwszej instancji przyjął, że koszt naprawy samochodu marki V. o nr rej. (...) w zakresie uszkodzeń będących wynikiem zdarzenia, przy użyciu do naprawy części oryginalnych – O - oraz oryginalnych niesygnowanych logo producenta pojazdu to jest części (...), jak i dostępnych części jakości (...) i P wynosił 12.538,24 zł wraz z podatkiem VAT. Zastosowanie do naprawy pojazdu, który w chwili szkody miał 8 lat, części Q, jak również części zamiennych o potwierdzonej jakości w pełni przywróciło pojazd do stanu technicznego, użytkowego i estetycznego, jak przed szkodą.

Sąd Rejonowy przyjął, że stronie powodowej przysługuje legitymacja czynna w procesie. Cedent i cesjonariusz w ramach łączącego ich stosunku prawnego zobowiązani są uzgodnić causa w sposób wyraźny bądź dorozumiany, ale nie muszą jej ujawniać na zewnątrz, zwłaszcza dłużnikowi. Podniesienie zarzutu braku przyczyny prawnej przelewu oznacza powinność jej ujawnienia przez cesjonariusza i obarczenie dłużnika ciężarem dowodu jej nie istnienia lub braku skuteczności. Podstawą zawarcia umowy cesji była sprzedaż wierzytelności przez poszkodowanych, co potwierdziły zeznania świadków. Nie miało znaczenia dla skuteczności umowy niewskazanie w jej treści wprost wysokości ceny sprzedaży, a wystarczające było wyraźne zaznaczenie jej odpłatnego charakteru jako causa.

Sąd Pierwszej Instancji odwołał się do odwołał się do normy art. 822 § 1 k.c., art. 822 § 4 k.c., art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Przyjęto, że poszkodowana nie mogła skorzystać z oferty warsztatów współpracujących z pozwaną, dlatego że była to wyłącznie oferta dotycząca przedstawionej kalkulacji naprawy, nie uwzględniała wszystkich części montażowych i jednorazowych.

Sąd pierwszej instancji opierając się na opinii biegłego przyjął, że możliwa i celowa jest naprawa przy użyciu części nie tylko oryginalnych, ale jakości Q oraz PC, PT i P w zakresie wskazanym w opinii. Przyjęto, że zastosowanie takich części w pełni przywróci pojazd do sprawności techniczno-użytkowej. Rodzaj uszkodzeń wskazywał na możliwość zastosowania części jakości PC, więc takiej, której jakość jest potwierdzona i porównywalna z jakością części oryginalnych oraz posiadającej certyfikat jakości niezależnych instytucji, co przywróciłoby zgodnie z art. 363 k.c. pojazd do stanu sprzed szkody. Poszkodowany, obecnie jego następca prawny, byli zobowiązani do minimalizacji szkody, bez żadnego dla siebie uszczerbku, więc użycia przy naprawie wymienionych części. Szkada nie zawsze musi się wyrażać w kosztach naprawy przy użyciu części nowych oryginalnych, co są uzasadniono odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego, 7 sędziów, z 20 czerwca 2012 roku, sygn. akt III CZP 85/11, odnosząc to w szczególności do pojazdów starszych lub w przypadku części o prostej konstrukcji, których zdatność do pełnej restytucji jest możliwa do oceny bez skomplikowanych badań. Ustalono więc wysokość hipotetycznego, opartego na rynkowych stawkach i cenach, kosztu naprawy, w warsztacie spoza (...), na częściach oryginalnych i dostępnych jakości Q, PC, PT, i we wskazanym zakresie P na kwotę 12.538,24 zł., co przy uwzględnieniu dotychczas zapłaconej przez ubezpieczyciela kwoty spowodowało zasądzenie na rzecz strony powodowej 648,38 zł.

Powództwo zostało oddalone w zakresie kosztów sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy. Przyjęto, że jej zlecenie nie pozostawało w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą. Kalkulacja została sporządzona dla podmiotu profesjonalnie zajmującego dochodzeniem odszkodowań, który nie dokonał naprawy we własnym zakresie, a z uwagi na dziedzinę, którą się zajmuje, posiada wystarczającą wiedzę co do oceny wysokości szkód w pojazdach.

III. *Apelacja.*

Wyrok został zaskarżony apelacją przez stronę powodową w części oddalającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach procesu i kosztach sądowych.

Domagano się zmiany wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości oraz stosownej do wyniku sprawy zmiany orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu i sądowych. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. przez błędną ocenę materiału dowodowego, dowodu z opinii biegłego sądowego, skutkującą ustaleniem, że w procesie naprawy poza częściami oryginalnymi powinny mieć zastosowanie także części sygnowane symbolem Q oraz zamienniki części zamiennych PC, PT oraz P, gdy zgodnie z potwierdzonym i jednolitym orzecznictwem Sądu Najwyższego odszkodowanie należy się zawsze w wysokości odpowiadającej kosztom profesjonalnej, zgodnej z wymogami producenta pojazdu, naprawy, wykonanej na częściach sygnowanych wyłącznie symbolem O;

2. art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię i uznanie, że powódce nie przysługuje roszczenie o naprawienie szkody przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej, stanowiącej koszt części nowych i oryginalnych oraz że koszt wykonania prywatnej kalkulacji naprawy nie stanowi normalnego następstwa szkody.

Pozwana domagała się oddalenia apelacji.

IV. *Rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji.*

Apelacja jest bezzasadna, a Sąd drugiej Instancji, jako sąd merytoryczny w zakresie faktów i prawa, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji w całości oraz wyrażoną ocenę prawną, w szczególności odnoszącą się do sposobu przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu poprzedniego przy użyciu części sygnowanych symbolem Q, PC, PT i P, a nie wyłącznie symbolem O.

Apelacja koncentruje się na argumentacji popartej zarzutem błędu Sądu w ocenie materiału dowodowego, w szczególności dowodu z opinii biegłego, polegającego na tym, że naprawa uszkodzonego pojazdu może być przeprowadzona nie tylko wyłącznie przy użyciu części oryginalnych sygnowanych symbolem O. Według apelującego, jeżeli w uszkodzonym pojeździe były zamontowane oryginalne części producenta (sygnowane symbolem O), to

naprawa powinna być przeprowadzona przy użyciu tych części, ponieważ wyłącznie ten sposób zapewnia przywrócenie stanu poprzedniego.

Stanowisko to jest błędne i pomija pogląd prawny wyrażony w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego, 7 sędziów, z 20 czerwca 2012 roku (III CZP 85/11), w którym przyjęto, że nie jest zasadą, że w razie uszkodzenia części pochodzącej bezpośrednio od producenta pojazdu, do naprawy albo obliczania kosztów naprawy mogą być wykorzystane tylko ceny takich „części oryginalnych bezpośrednio pochodzących od producenta pojazdu”. Według Sądu Najwyższego, mogą to być części tej samej jakości, co części pochodzące bezpośrednio od producenta pojazdu, produkowane zgodnie ze specyfikacjami i standardami produkcyjnymi, ustalonymi przez producenta pojazdu, a więc części dokładnie tej samej jakości, co części pochodzące bezpośrednio od producenta pojazdu, a różniące się tylko oznakowaniem. Ich użycie należy co do zasady uznać za równoważne użyciu części oryginalnych. Sąd Najwyższy stwierdził także, że nie można wykluczyć sytuacji, w których uzasadniona będzie rezygnacja z ograniczenia możliwości przyjmowania do podstawy ustalania odszkodowania cen części równoważnych oryginalnym i dopuszczenie wykorzystania cen części zamiennych „o porównywalnej jakości” w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 października 2010 r. w sprawie wyłączeń określonych porozumień wertykalnych w sektorze pojazdów samochodowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. Nr 198, poz. 1315, nieobowiązującego obecnie, jednak terminologia została przyjęta). W szczególności, gdy przyjęcie za punkt odniesienia cen części „o porównywalnej jakości” (objętych gwarancją producenta części) będzie bliższe zasadzie pełnej restytucji niż uwzględnienie cen części równoważnych oryginalnym. Sąd Najwyższy przyjął, że będzie to dotyczyć sytuacji, w której część nowa „o porównywalnej jakości”, objęta gwarancją producenta części, jest pewniejsza i bardziej użyteczna niż część oryginalna, która już przed uszkodzeniem była wyeksploatowana do tego stopnia, że nie może konkurować pod względem użyteczności i ryzyka nawet z częściami nowymi „o porównywalnej jakości”. W takich przypadkach generalnie uzasadnione jest uwzględnienie możliwości wykorzystania do naprawy części nowych „o porównywalnej jakości”. Podobnie w wypadku części o prostej konstrukcji, których zdatność do pełnej restytucji jest możliwa do oceny bez skomplikowanych badań. Uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego, które z uwagi na charakter postępowania musiało być przytoczone w szerszym rozmiarze, dokładnie odnosi się do sytuacji mającej miejsce w rozpoznanej sprawie. Należy więc przyjąć, że poszkodowany może żądać od ubezpieczyciela kwoty odpowiadającej wszelkim celowym i ekonomicznie uzasadnionym wydatkom służącym do przywrócenia stanu poprzedniego, przy czym koszty te muszą być odnoszone do każdego indywidualnego przypadku. Zarzut apelacji naruszenia art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię jest niezasadny. W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz w apelacji nie wskazano argumentów pozwalających przyjąć, że tezy głoszone przez Sąd Najwyższy, a które de facto zostały powtórzone w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego, nie są prawidłowe. Odwołanie się do twierdzenia, że skoro w aucie przed szkodą zamontowano części sygnowane literą O, to przywrócenie do stanu poprzedniego może polegać wyłącznie na zastosowaniu tego rodzaju części jest sprzeczne z uzasadnieniem cytowanego postanowienia Sądu Najwyższego oraz opinią biegłego, co zostanie niżej wyjaśnione.

Apelacja dostarcza ponadto szereg odwołań do orzecznictwa Sądu Najwyższego, które zupełnie nie ma związku ze stanem faktycznym sprawy, między innymi co do niedopuszczalności uwzględnienia amortyzacji części zamiennych, przyznania odszkodowania w pełnej wysokości również w sytuacji, kiedy pojazd nie został naprawiony albo został naprawiony w sposób, który nie doprowadza go do stanu poprzedniego, warunków uznania szkody za tzw. całkowitą, co czyni apelację obszerną, jednak pozostającą obok istoty sprawy.

Podobnie w rozpoznawanej sprawie nie nabierają aktualności tezy wyrażone w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego, 7 sędziów, z dnia 12 kwietnia 2012 roku, sygn. III CZP 80/11, ponieważ nie istnieje spór co do celowości i ekonomicznego uzasadnienia kosztu nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu.

W apelacji bezpodstawnie wyrażono pogląd, że naprawa z użyciem tzw. zamienników nie spełnia kryteriów przywrócenia do stanu poprzedniego. Z dowodu z opinii biegłego wynika, że przywrócenie pojazdu do stanu poprzedniego jest możliwe przy użyciu do naprawy części oryginalnych – O oraz oryginalnych nie sygnowanych logo producenta pojazdu to jest części Q, jak i dostępnych części jakości PC i P. Zastosowanie do naprawy samochodu, który w chwili szkody miał 8 lat, części Q, jak również części zamiennych o potwierdzonej jakości w pełni przywróciło

go do stanu technicznego, użytkowego i estetycznego, jak przed szkodą. Dowód biegłego jest logiczny i poparty wiedzą specjalistyczną i nie istnieją argumenty przemawiające za przyjęciem tez apelacji o jego niewiarygodności. Strona może oczywiście dowodzić, że dowód z opinii biegłego nie jest wiarygodny albo choćby jego wartość dowodowa jest wątpliwa, jednak apelacja nie dostarcza tego rodzaju materiału, a jest zwykłą polemiką z wnioskami specjalisty.

Trafna jest również argumentacja Sądu pierwszej instancji, którą Sąd Okręgowy przyjmuje za własną, w zakresie niepozostawania w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym kosztów wykonania ekspertyzy. Argumentacja apelacji sprowadza się do twierdzenia, że skoro ubezpieczyciel kwestionuje wysokość roszczenia, to w każdej sytuacji uprawniony przed procesem powinien zlecić sporządzenie prywatnej ekspertyzy. Innymi słowy oznaczałoby to przyjęcie, że w każdej sytuacji przy wniesieniu powództwa celowe jest uprzednie zlecenie oszacowania wysokości szkody, co w konsekwencji oznaczałoby zupełne oderwanie rozważanych kosztów od powiązania kauzalnego ze szkodą. Poglądy wyrażone w uzasadnieniu apelacji z odwołaniem się do orzecznictwa sądów powstają bez związku z udowodnieniem przez powoda kluczowych dla rozważanego roszczenia okoliczności w zakresie normalności związku przyczynowego. Z tych przyczyn apelacja również w tej części jest bezpodstawna, co oznacza w rezultacie, że podlegała oddaleniu w całości na podstawie art. 385 k.p.c.

V. Koszty postępowania.

Powódka przegrała sprawę wywołaną wniesioną przez siebie apelacją i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu z art 98 k.p.c. zobowiązana jest do zwrotu pozwanej kwoty 450 zł zgodnie z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radcowskie.

SSO Robert Bury SSO Anna Budzyńska SSO Rafał Lila